

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра права (№ 702)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

Л. Л. Носач

« 31 » серпня 2022 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міжнародне публічне і приватне право

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 29 Міжнародні відносини

Спеціальність: 292 Міжнародні економічні відносини

Освітня програма: Міжнародна економіка

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2022 року

Харків – 2022 р.

Розробник: Спіцина Г. О., д.ю.н., проф.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин (№ 605)

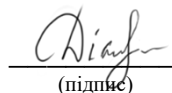
Протокол № 1 від «28» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри д.ю.н., проф.
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Г. О. Спіцина
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

(підпис)

Д. В. Дикун
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Спіцина Ганна Олександрівна, доктор юридичних наук за спеціальністю: 12.00.05 – трудове право; право соціального забезпечення. З жовтня 2019 року працює на посаді професора кафедри права гуманітарного факультету, а з травня на посаді завідувачки кафедри права (№702). Стаж науково-педагогічної роботи складає понад 10 років. Стаж науково-дослідної роботи складає 1 рік.

Наукові інтереси:

- рефлексивна культура;
- правова культура;
- сучасні тенденції правового регулювання праці в Україні та країнах ЄС;
- судова експертиза та криміналістика;
- міжнародне приватне право.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 8 семестр.

Обсяг дисципліни: 4 кредити ЄКТС/120 годин, у тому числі аудиторних – 36 год., самостійної роботи здобувачів – 84 год.

Форма здобуття освіти – денна/заочна

Дисципліна обов'язкова

Види навчальної діяльності – лекції, практичні заняття

Види контролю – модульний контроль, залік

Мова викладання – українська

Пререквізити – *Економіка праці і соціально-трудові відносини, Міжнародні економічні відносини, Міжнародна економічна діяльність України.*

Кореквізити – *Економічна дипломатія і міжнародна економічна політика.*

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: ознайомити з особливостями, основними поняттями, категоріями, інститутами та галузями міжнародного права; здійснити правову підготовку, спрямовану на формування інтелектуального потенціалу висококваліфікованих працівників, що опанували основи теоретичних знань у сфері міжнародного права, необхідні для майбутньої трудової діяльності.

Завдання:

- розуміти міжнародне право через його системні елементи: основні принципи, галузі, інститути та норми;

- вміти визначати риси й закономірності розвитку сучасного міжнародного права;

- розуміти взаємозв'язок і взаємозалежність міжнародного і внутрішньодержавного права на прикладі України;

- вміти чітко визначити місце й роль міжнародних організацій у міжнародній системі, механізм їх функціонування, юридичну силу прийнятих актів;

- вміти, керуючись текстами міжнародних угод, аналізувати зовнішню політику України та інших держав на предмет їх відповідності до цих норм; - опанувати термінологію міжнародного права.

- Компетентності, які набуваються:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК9. Уміння бути критичним та самокритичним.

СК4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

СК7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

СК10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

СК12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

Очікувані результати навчання:

РН4. Систематизовувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

РН9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами,

міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

РН10. Ідентифіковувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

РН14. Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

РН16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

РН17. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.

РН18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

РН19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ І ЗАГАЛЬНІ ІНСТИТУТИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА, ПРЕДМЕТ ЙОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Лекція 1 год, семінарське заняття 2 год., самостійна робота 5 год

Поняття МП. МП самостійний нормативний комплекс, система юридичних норм, створених спільно державами. Предмет регулювання. Види відносин, що регулюються нормами МП. Міжнародне публічне право (МП) і міжнародне приватне право (МЧП). Їх зближення, взаємопроникнення.

МП як особлива правова система. Виникнення і розвиток міжнародного права. Основні риси сучасного МП. Закономірності розвитку суспільства і МП.

Соціально політичне середовище функціонування МП. Фактори удосконалення МП, прогресивний розвиток його принципів і норм, міжнародний правопорядок. Особливості механізму правозастосування в Україні, місце МП

у цьому механізмі. Система МП. Основні принципи МП. Спільні для МП інститути. Галузі МП, підгалузі і правові інститути в рамках галузі.

ТЕМА 2. ДЖЕРЕЛА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Лекція 1 год, семінарське заняття 2 год., самостійна робота 6 год

Поняття і види. Статут ООН і презумпція різноманітності джерел МП.

Традиційні і нові форми втілення міжнародно-правових норм. Тлумачення ст. 38 Статуту Міжнародного Суду ООН. Міжнародний договір - основне джерело МП. Його визначення у Віденській конвенції про право міжнародних договорів. Форма договору. Міжнародні договори України. Міжнародний звичай. Його юридичні значення, специфіка. Співвідношення договору і звичаю. Загальні принципи права. Акти міжнародних конференцій. Підстави кваліфікації таких актів як джерел МП. Акти міжнародних організацій. Роль статутів організацій в оцінці їх актів. Підстави для кваліфікації таких актів як джерел МП. Характеристика резолюцій ООН.

ТЕМА 3. СУБ'ЄКТИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Лекція 2 год, семінарське заняття 2 год., самостійна робота 6 год

Поняття і види суб'єктів МП. Традиційні погляди на особливий статус суб'єктів МП. Виникнення нових міркувань про характер суб'єктів МП, про зміст міжнародної здатності. Категорія основних (первинних) суб'єктів і категорія похідних (другорядних) суб'єктів. Суб'єкти, правотворчі і разом із тим правозастосовні та суб'єкти тільки правозастосовні. Можливість розподілу суб'єктів за галузевими ознаками.

Міжнародна правосуб'єктність. Використання в міжнародно-правових актах термінів "правосуб'єктність", "правоздатність". Права й обов'язки суб'єктів: основні й індивідуальні. Держави - основні суб'єкти МП. Державний суверенітет. Роль МП у регулюванні міждержавних відносин. Особливості правосуб'єктності держав. Визнання держав. Визнання як правовий інститут. Теорії визнання. Значення визнання. Форми визнання держав. Питання про визнання урядів. Визнання органу нації, яка бореться за своє звільнення. Правонаступництво держав. Види (варіанти) правонаступництва. Федеративні держави як суб'єкти МП. Статус цілісного суб'єкта в міждержавних відносинах. Вплив специфіки федеративної держави на механізм реалізації її правосуб'єктності. Участь членів (суб'єктів) федеративної держави у виконанні її міжнародних договорів. Україна як суб'єкт МП. Історія формування міжнародної правосуб'єктності України. Правосуб'єктність України згідно з Конституцією України. Міжнародно-правовий статус суб'єктів федеративної держави. Співвідношення міжнародних і внутрішньодержавних засобів регламентації статусу суб'єктів (членів) федерації. Роль практики різних держав.

Державоподібні утворення. Досвід «вільних міст». Спеціальний міжнародно-правовий статус Ватикану і Мальтійського ордену. Міжнародна правосуб'єктність народів (націй). Право на самовизначення. Правосуб'єктність міжнародних організацій. Похідний характер їх правосуб'єктності. Специфіка функцій (компетенції) організації як суб'єкта. Міжнародна правосуб'єктність індивідів. Різноманітність поглядів щодо міжнародно-правового статусу індивідів. Зростання в МП норм, які регламентують відносини з участю індивідів, наділення їх правами й обов'язками.

ТЕМА 4. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Лекція 2 год, семінарське заняття 2 год., самостійна робота 5 год

Принцип суверенної рівності держав.

Принцип невтручання у внутрішні справи.

Принцип рівноправності та самовизначення народів і націй.

Принцип незастосування сили або загрози силою.

Принцип мирного вирішення міжнародних спорів.

Принцип нерушимості державних кордонів.

Принцип територіальної цілісності держав.

Принцип поваги прав людини й основних свобод.

Принцип співробітництва держав.

Принцип добросовісного виконання міжнародних зобов'язань.

ТЕМА 5. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО І ВНУТРІШНЬОДЕРЖАВНЕ ПРАВО

Лекція 1 год, семінарське заняття 2 год., самостійна робота 5 год

МП і внутрішньодержавне право як взаємоузгодженні і взаємодіючі правові системи. Реальні фактори взаємодії міжнародно-правових і національно-правових норм і ілюзійні уявлення про “трансформації” перших в другі. Розуміння конституційних формулювань про норми МП як складової частини національної правової системи (частини внутрішнього права). Функції МП у внутрішньодержавній сфері. Здатність норм сучасного МП до безпосередньої дії у сфері внутрішньодержавної діяльності і юрисдикції. Безпосереднє застосування норм МП судами, іншими органами держав, їх посадовими особами, господарськими суб'єктами і громадянами (індивідами). Конституція України про застосування міжнародних договорів. Спільний предмет регулювання і правозастосовні комплекси. МП як фактор удосконалення національного законодавства. Проведення законодавства у відповідність із міжнародними договорами, іншими джерелами МП. Форми приведення у відповідність. Необхідність усунення програми у законодавстві. Взаємодія міжнародних договорів і національного законодавства в правозастосовному процесі.

Класифікація форм реалізації норм МП за варіантами безпосереднього застосування. Відсилки до міжнародних договорів в українському (раніше - радянському) законодавстві. Прийняття у зв'язку з укладенням договорів спеціально правових актів про заходи по виконанню договорів. Наявність колізійних ситуацій, при яких виникають протиріччя між нормами законів і нормами договорів. Методи врегулювання таких колізій. Тлумачення законодавчого припису про пріоритетне застосування договорних правил.

ТЕМА 6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

Лекція 1 год, семінарське заняття 2 год., самостійна робота 6 год

Поняття міжнародно-правової відповідальності. Норми щодо відповідальності, як особливий міжнародно-правовий інститут. Підстави для міжнародно-правової відповідальності. Юридичні підстави, їх варіанти.

Фактичні підстави, їх конкретні виявлення. Ознаки міжнародного правопорушення. Протиправність вчинку (поведінки). Шкода (збиток). Питання про вину як самостійну ознаку правопорушення. Види міжнародних правопорушень. Делікти. Міжнародні злочини. Відмежування правопорушень держави від суміжних діянь. Недружні акти. Злочини міжнародного характеру. Обставини, які звільняють від відповідальності. Обставини, що унеможливлюють виникнення відповідальності, і обставини, що звільняють від реалізації відповідальності. Відповідальність за правомірну діяльність. Підстави і різновиди такої відповідальності. Види і форми міжнародно-правової відповідальності. Матеріальна і нематеріальна (політична) відповідальність. Форми відшкодування: реституція, компенсація, сатисфакція та ін. Реалізація відповідальності. Основні засоби: добровільний і з використанням примусових засобів. Санкції - індивідуальні і колективні. Процесуальний механізм реалізації.

ТЕМА 7. ТЕРИТОРІЯ І МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

Лекція 2 год, семінарське заняття 2 год., самостійна робота 6 год

Класифікація територій (просторів) за їх правовим режимом. Державна територія, міжнародна територія, простори зі змішаним правовим режимом, їх основні ознаки, методи правової регламентації.

Державна територія: склад, правовий режим. Поняття складові частини. Характеристика сухопутного, водного, повітряного простору. Правовий режим Арктики. Принцип територіального верховенства як основа визначення правового статусу. Регламентація використання території одної держави іншою державою. Правові підстави територіальних змін. Урегулювання територіальних спорів.

Державні кордони. Поняття, види. Співвідношення національного і міжнародно-правового урегулювання. Делімітація і демаркація. Зовнішні

державні кордони в умовах СНД. Режим державного кордону. Вирішення прикордонних інцидентів. Функції прикордонних представників.

Міжнародні річки. Регламентація судноплавства й інші форми використання. Правовий режим Дунаю.

Міжнародні канали. Правове становище, регламентація використання. Міжнародно-правовий режим Антарктики.

ТЕМА 8. ПРАВО МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ

Лекція 2 год, семінарське заняття 2 год., самостійна робота 6 год

Поняття і джерела. Право міжнародних договорів як базова галузь МП. Взаємодія спеціальних конвенцій, індивідуального договірної регулювання і внутрішньодержавного законодавства. Сторони в міжнародному договорі. Договірна правоздатність держав, міжнародних організацій і деяких інших суб'єктів. Укладення міжнародних договорів. Процес укладення договорів, його стадії. Повноваження. Підготовка тексту договору. Прийняття тексту договору. Згода на обов'язковість договору. Підписання. Парафування. Ратифікація. Договори, що підлягають ратифікації. Обмін ратифікаційними грамотами. Депонування ратифікаційних грамот. Набрання договором чинності. Приєднання до договору. Строк дії договору. Опублікування і реєстрація договору. Офіційне опублікування. Реєстрація в Секретаріаті ООН. Недійсність договорів. Підстави визнання договору недійсним. Абсолютна і відносна недійсність. Припинення і призупинення договору. Підстави припинення договору. Денонсація. Скасування. Призупинення дії.

ТЕМА 9. ПРАВО ЗОВНІШНІХ ЗНОСИН

Лекція 2 год, семінарське заняття 2 год., самостійна робота 6 год

Поняття і джерела. Основа галузі - норми дипломатичного права і консульського права. Комплекс конвенцій, національних нормативних актів. Органи зовнішніх зносин. Внутрішньодержавні органи: структура, повноваження. Закордонні органи - постійні і тимчасові. Дипломатичні представництва: порядок створення. Функції. Види дипломатичних представництв. Штат представництва, категорії його персоналу. Глави представництв, їх класи. Порядок призначення глави представництва. Функції дипломатичного представництва. Дипломатичні привілеї й імунітети. Привілеї й імунітети дипломатичного представництва, його резиденції, архівів, кореспонденції. Привілеї й імунітети глави і співробітників представництва (дипломатичних агентів). Процедура оголошення дипломатичного агента небажаною особою. Можливість позбавлення імунітету. Консульські установи. Види установ, що виконують консульські функції. Порядок формування консульських установ і призначення консулів. Консульські функції. Привілеї й імунітети консульських установ. Привілеї й імунітети службових осіб. Торговельно-економічні місії. Їх юридичне становище. Функції. Постійні

представництва при міжнародних організаціях. Спеціальні місії. Їх завдання і повноваження.

ТЕМА 10. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ПРАВ ЛЮДИНИ

Лекція 2 год, семінарське заняття 2 год., самостійна робота 10 год

Принцип поваги прав людини й основних свобод як першооснова міжнародно-правового регулювання проблеми гуманітарного характеру. Міжнародне право й основи його використання у всьому комплексі норм про права людини. Найважливіші компоненти характеристики цієї галузі МП. Джерела. Їх, предметна різноманітність. Особливе значення міжнародних пактів. Регіональні конвенції. Взаємодія міжнародно-правових актів із національним законодавством. Міжнародні стандарти прав і свобод людини. Стандарти як нормативний мінімум, їх функції. Узгодження внутрішньодержавного і міжнародного переліку прав і свобод, їх зміст, засоби забезпечення і захисту. Порівняння норм пактів та конвенцій з нормами Конституції України. Міжнародні механізми забезпечення і захисту прав людини. Система міждержавних органів, наділених функціями міжнародного контролю за діяльністю держав у сфері забезпечення прав людини. Співвідношення національних і міжнародних засобів захисту прав людини. Спеціальні міждержавні органи, компетентні розглядати звернення індивідів. Регламентація права на звернення до таких органів. Захист прав людини в період збройних конфліктів. Норми міжнародного гуманітарного права, що діє в умовах збройних конфліктів. Методи захисту цивільного населення.

ТЕМА 11. ПРАВО МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Лекція 2 год, семінарське заняття 2 год., самостійна робота 10 год

Поняття, джерела. Регламентація статусу і діяльність організацій і органів, що мають міждержавний (міжурядовий) характер. Установчі акти. Договори між організаціями й урядами держав. Види міжнародних організацій. Глобальні (універсальні) організації. Інші організації, в тому числі і регіональні. Організації загальної і спеціальної компетенції, спеціалізовані установи ООН. Самостійні міжнародні органи. Юридична природа міжнародної організації. Похідна і функціональна правосуб'єктність. Ознаки міжурядової організації. Внутрішнє право міжнародних організацій. Організація Об'єднаних Націй. Статут, цілі, принципи, членство. Статут ООН: прийняття, структура, процедура внесення змін. Цілі і принципи ООН. Членство в організації, порядок прийняття. Правоздатність, привілеї й імунітети ООН і її посадових осіб. Представництва ООН у державах. Система органів ООН. Генеральна

Асамблея: склад, компетенція, порядок роботи, правила процедури, резолюції. Рада Безпеки: склад, функції, включаючи особливі повноваження по застосуванню примусових засобів, порядок діяльності, специфіка процедури прийняття рішень. Економічна і Соціальна Рада. Міжнародний Суд: склад,

компетенція, проблеми обов'язкової юрисдикції, судова процедура. Секретаріат ООН, повноваження Генерального Секретаря ООН. Спеціалізовані установи ООН. Основні риси статусу. Регіональні міжнародні організації. Організація по безпеці та співробітництву в Європі. Становлення і розвиток, перехід від Наради (СБСЕ) до Організації (ОБСЕ). Основні документи. Держави - учасниці. Структура органів. Європейський Союз. Становлення і розвиток. Склад. Національні риси в структурі і повноваженнях. Органи. Рада Європи. Склад. Цілі. Європейські конвенції. Органи.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО ТЕМА

12. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА

Лекція 2 год, семінарське заняття 2 год., самостійна робота 4 год

Поняття міжнародного приватного права, його предмет та система. Становлення та розвиток міжнародного приватного права в Україні та в світі. Методи регулювання відносин в міжнародному приватному праві. Колізійна норма – основний інститут міжнародного приватного права. Джерела (форми) міжнародного приватного права. Вибір та застосування іноземного права.

ТЕМА 13. СУБ'ЄКТИ МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА

Лекція 2 год, семінарське заняття 2 год., самостійна робота 8 год

Правовий статус фізичних осіб. Громадянство в міжнародному праві. Узгодження національного законодавства в громадянстві з міжнародними договорами. Участь міжнародних норм у регулюванні права на громадянство, та інших питань громадянства. Громадянство жінок при вступі до шлюбу. Громадянство при територіальних змінах (право оптації). Подвійне громадянство. Значення міжнародних договорів при вирішенні питань виходу з громадянства. Захист прав і законних інтересів громадян, які знаходяться за межами своєї держави. Статус іноземних громадян і МП. Співвідношення національного законодавства і міжнародних договорів, які визначають статус іноземних громадян. Національний режим. Спеціальний режим. Статус біженців і вимушених переселенців. Роль міжнародних договорів у регламентації статусу цих осіб. Право притулку. Підстави надання такого права. Статус осіб, що отримали притулок. Юридичні особи як суб'єкти міжнародного приватного права. Держава як суб'єкт міжнародного приватного права.

ТЕМА 14 ПРАВО ВЛАСНОСТІ В МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

Лекція 1 год, семінарське заняття 2 год., самостійна робота 2 год

Правове регулювання права інституту права власності в законодавстві України та інших країн. Колізійні питання права власності. Роль принципів

«закону місця знаходження речі» та «особистого закону» власника. Міжнародно-правове регулювання відносин власності в рамках СНД.

ТЕМА 15. СПАДКОВІ ВІДНОСИНИ «З ІНОЗЕМНИМ ЕЛЕМЕНТОМ»

Лекція 2 год, семінарське заняття 2 год., самостійна робота 5 год

Специфіка спадкових правовідносин міжнародного характеру. Колізії законодавства у галузі спадкування. Міжнародні угоди і законодавство зарубіжних країн з питань спадкування. Спадкові права громадян України в іноземних державах та іноземних громадян в Україні.

ТЕМА 16. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ ДОГОВОРИ (КОНТРАКТИ)

Лекція 1 год, семінарське заняття 2 год., самостійна робота 5 год

Загальні положення зовнішньоекономічних договорів (контрактів). Застосування «Правил ІНКОТЕРМС» в зовнішньоекономічних договорах.

ТЕМА 17. ДЕЛІКТНІ ЗАБОВ'ЯЗАННЯ В МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

Лекція 2 год, семінарське заняття 2 год., самостійна робота 3 год

Загальні положення про деліктні зобов'язання в національних правових системах. Окремі деліктні зобов'язання в національних правових системах. Статут деліктного зобов'язання в міжнародному приватному праві. Деліктні зобов'язання з іноземним елементом у законодавстві України.

ТЕМА 18. МІЖНАРОДНІ СІМЕЙНІ ПРАВОВІДНОСИНИ «З ІНОЗЕМНИМ ЕЛЕМЕНТОМ»

Лекція 1 год, семінарське заняття 2 год., самостійна робота 6 год

Загальні положення про шлюбно-сімейні відносини в міжнародному приватному праві. Поняття, укладення та припинення шлюбу в міжнародному приватному праві. Права та обов'язки подружжя в міжнародному приватному праві. Правовідносини між батьками і дітьми. Усиновлення в міжнародному приватному праві.

ТЕМА 19. ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ «З ІНОЗЕМНИМ ЕЛЕМЕНТОМ»

Лекція 1 год, семінарське заняття 2 год., самостійна робота 6 год

Основні риси трудових правовідносин «з іноземним елементом». Міжнародна праця як об'єкт правового регулювання. Колізійні прив'язки, застосовувані до регламентації трудових відносин з «іноземним елементом». Правове регулювання праці іноземців в Україні. Правове регулювання праці громадян України за кордоном. Правове регулювання соціального захисту у відносинах «з іноземним елементом».

ТЕМА 20. МІЖНАРОДНИЙ ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Лекція 2 год, семінарське заняття 2 год., самостійна робота 6 год

Загальні положення міжнародного цивільного процесу. Загальна характеристика міжнародних договорів з питань цивільного процесу. Підсудність справ, ускладнених іноземним елементом. Виконання судових доручень

іноземних судів та звернення судів України з дорученнями до іноземних судів. Визнання та виконання рішень іноземних судів в Україні.

Модульний контроль.

5. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено

6. Методи навчання

Лекції, семінарські заняття, практична робота

7. Методи контролю

Модульний контроль, залік. Під час складання семестрового *заліку* здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...1	5	0...5
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...5	4	0...20
Модульний контроль	0...15	1	0...15
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...1	5	0...5
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...5	4	0...20
Модульний контроль	0...15	1	0...15
Виконання і захист РГР (РР, РК)	0...20	1	0...20
Усього за семестр			0...100

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Відповідно до п. 3.2. Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів у Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» студенту можуть призначатися бали за інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, які нараховуються та можуть

бути враховані у загальній оцінці за семестр. Бали зокрема можуть призначатися за такі активності, пов'язані з навчальною дисципліною, як:

- участь у науковому комунікативному заході (конференції, семінарі, круглому столі тощо) із написанням тез наукової доповіді за предметом навчальної дисципліни (20 балів);

- участь у другому турі Всеукраїнської олімпіади відповідного напрямку (20 балів);

- участь (прослуховування) не менше у 5 вебінарах, пов'язаних з навчальною дисципліною (3-15 балів);

- участь у тренінгу, пов'язаному з навчальною дисципліною (15 балів);

- проходження он-лайн курсу, пов'язаного з навчальною дисципліною (20 балів);

- участь та отриманні рейтингового місця у тематично пов'язаному із предметом навчальної дисципліни студентському конкурсі (30 балів);

- розробка та створення дидактичного матеріалу за тематикою предмету навчальної дисципліни (15 балів) (підтвердження - дидактичний матеріал);

- проведення правоосвітнього заходу із учнями шкіл та інших навчальних закладів за тематикою навчальної дисципліни (20 балів);

- написання реферату /презентації, доповіді (5 балів);

- участь у не менше заходах, що проводяться студентськими професійними об'єднаннями за спеціальністю (5-15 балів);

- інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, за попереднім погодженням із науково-педагогічним працівником, який викладає навчальну дисципліну.

Семестровий контроль (залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до заліку. Під час складання семестрового заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

9. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущенні завдання мають бути відпрацьовані на

найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач вищої освіти діє відповідно Положенню Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» «Про академічну доброчесність».

Учасники освітнього процесу у своїй академічній діяльності мають дотримуватись загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, а також:

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей), за винятком випадків, коли такі завдання передбачають групову роботу;

- посилатися на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації;

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу можуть бути притягнені до академічної відповідальності.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються «Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativnabaza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

11. Порядок визнання результатів неформальної освіти

Неформальна освіта - це освіта, яка здобувається зазвичай за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти.

Право на визнання результатів неформальної освіти поширюється на здобувачів усіх рівнів вищої освіти.

З метою визнання результатів неформальної освіти за заявою здобувача освіти на ім'я викладача певної дисципліни проводиться перевірка отриманих здобувачем результатів навчання.

У разі необхідності, згідно з рішенням викладача, гаранта освітньої програми або завідувача випускової кафедри створюється предметна комісія. До складу комісії входять: гарант освітньої програми за якою навчається здобувач; завідувач кафедри, за якою закріплено дисципліну, результати навчання за якою перевіряються; науково-педагогічні працівники, які викладають відповідну дисципліну.

За підсумками оцінювання викладач або предметна комісія складає протокол, який містить висновок про зарахування чи не зарахування відповідної дисципліни для деканату.

За умови позитивного висновку щодо процедури визнання результатів неформальної освіти здобувачу зараховуються відповідна дисципліна навчального плану або її частина та визначений для неї обсяг кредитів ЄКТС.

12. Рекомендована література

1. Сироїд Т. Л. Міжнародне публічне право. Міжнародний захист прав людини : посіб. для підгот. до зовн. незалеж. оцінювання / Т. Л. Сироїд, О. А. Гавриленко, Л. О. Фоміна ; за заг. ред. Т. Л. Сироїд. – 4-те вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2021. – 462 с
2. Міжнародне право : навч.-метод. пос. для студентів юридичного факультету / уклад. К. Ю. Фіщенко, В. Х. Ярмакі, М. К. Гопич — Одеса : ОДУВС, 2015. — 286 с.
3. Міжнародне право: Підручник / Л.Д. Тимченко, В.П. Кононенко. – К.: Знання, 2012. – 631 с.
4. Основи публічного права України : навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. к.ю.н., проф. А.Ю. Олійника, к.ю.н., доц. М.І. Кагадія. – К. : КНУТД ; Дніпро : Ліра ЛТД, 2017. – 448 с.
5. Міжнародне приватне право. навч. посіб. / За ред. С. Г. Кузьменка. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 316 с.
6. Право Європейського Союзу / за заг. ред.. В.І. Муравйова. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 970с.

13. Інформаційні ресурси

1. Сайт Організації Об'єднаних Націй. Режим доступу: www.un.org.
2. Сайт Європейського Союзу. Режим доступу: <http://europa.eu/>
3. Сайт Ради Європи. Режим доступу: <http://www.coe.int/>
4. Сайт Європейського суду з прав людини. Режим доступу: <http://www.espch.ru>.

5. Сайт Міжнародної організації кримінальної поліції. Режим доступу:
<http://www.interpol.int>
6. Сайт Евразийский юридический журнал. Режим доступа:
<http://www.eurasialaw.ru>.
7. Сайт Верховної Ради України. Режим доступу:
<http://zakon.rada.gov.ua/>
8. Сайт Міністерства внутрішніх справ України. Режим доступу.
<http://www.mfa.gov.ua/>
9. Сайт Міністерства закордонних справ. Режим досутпу:
<https://mfa.gov.ua/ua>